

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

ЗМІСТ

<p>1. АГРОПРОДОВОЛЬЧА СФЕРА ЯК ОБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Самофатова В.А.</p> <p>2. ПРОБЛЕМИ РИНКУ НАСІННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО Слесар Т.М.</p> <p>3. ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Фомічова К.Б.</p> <p>4. АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ Дідух С.М., Федорова Т.С.</p> <p>5. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕРЧАНДАЙЗИНГУ В ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ Лозовська Г.М.</p> <p>6. МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ МАРКЕТИНГОВИХ ТА ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ Савенко І.І., Пасчина Г.П., Баратинська О.С.</p> <p>7. ЧИННИКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОБЛЕМИ Ткачук Т.І, Павленко Г.М.</p> <p>8. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ Салюк-Кравченко О.О.</p> <p>9. СМЫСЛЫ ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ САМООРГАНИЗУЮЩИХСЯ ГРУПП ЖИТЕЛЕЙ ГОРОДА Великий П.П., Бочарова Е.В.</p>	<p>10</p> <p>16</p> <p>20</p> <p>25</p> <p>31</p> <p>34</p> <p>38</p> <p>42</p> <p>51</p>	<p>10. РИСКИ ТАНСФОРМАЦИИ СОЦИО-КЛЬТУРНОЙ СФЕРЫ РОССИЙСКОГО СЕЛА: ОПЫТ РЕГИОНАЛЬНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ Салахутдинова Р.Р., Вологжина Е.Р.</p> <p>11. СОВРЕМЕННЫЕ РИСКИ РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ СФЕРЫ: ОТ ГЛОБАЛЬНОГО К ЛОКАЛЬНОМУ Нечипоренко О. В.</p> <p>12. ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК Гамма Т.М.</p> <p>13. ПРОДОВОЛЬСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ УКРАИНЫ, МИНИМИЗАЦИЯ УГРОЗ Руммо В.В.</p> <p>14. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ І ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ Басюркіна Н.Й.</p> <p>15. ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ Дідух С.М., Мініна В.О.</p> <p>16. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ Крупіна С.В.</p> <p>17. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ В ХАРЧОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ Тарасова О. В.</p> <p>18. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Бровкіна Ю.О.</p> <p>19. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Ощепков О.П., Магденко С.О.</p>	<p>59</p> <p>66</p> <p>72</p> <p>75</p> <p>85</p> <p>92</p> <p>102</p> <p>110</p> <p>116</p> <p>119</p>
---	---	--	---

АГРОПРОДОВОЛЬЧА СФЕРА ЯК ОБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Самофатова В.А., к.е.н., доцент, докторант

Одеська національна академія харчових технологій

Суспільство, намагаючись задовольнити зростаючі потреби, постійно розширює масштаби виробництва. Питання про розумні межі виробництва та споживання матеріальних благ загострилися у другій половині ХХ сторіччя. Це викликало необхідність пошуку принципово нових моделей майбутнього розвитку суспільства. Концепція сталого розвитку (sustainable development) є продовженням концепції ноосфери, сформульованої академіком В. Вернадським, ще в першій половині ХХ ст. [1, с. 75].

Велику увагу світової спільноти до проблем сталого розвитку привернула доповідь «Наше спільне майбутнє» (1987 р.), підготовлена у межах Міжнародної комісії з навколишнього середовища ООН на чолі з прем'єр-міністром Норвегії Г. Х. Брундтланд. Запропоноване у цьому документі визначення, характеризує сталий розвиток як розвиток, який задовольняє потреби сучасного покоління, не позбавляючи при цьому наступні покоління можливостей задовольняти власні потреби у майбутньому [2, с. 8]. Висновки цієї комісії стали основою рішень, прийнятих на конференції ООН з навколишнього середовища у Ріо-де-Жанейро «Ріо+20», (1992 р.) [3]. 1 січня 2016 року офіційно набрали чинності 17 цілей сталого розвитку, викладені у Повістці дня в галузі сталого розвитку на період до 2030 року, представлені у вересні 2015 р. на історичному саміті Організації Об'єднаних Націй. У документі передбачається, що уряди країн створять

національні механізми, що сприятимуть досягненню зазначених цілей. [4]. На даному етапі світового розвитку будь-яка країна, якщо вона хоче бути рівноправним партнером на міжнародній арені, має в певній мірі дотримуватись вимог сталого розвитку.

Автором інноваційної економічної теорії сталого розвитку, висвітленої в монографії: «Поza зростанням: економічна теорія сталого розвитку» (1996 р.), (англ. Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development) є американський економіст Г. Дейлі. Згідно Г. Дейлі, «сталий розвиток – це означення гармонійного, збалансованого безконфліктного прогресу всієї земної цивілізації, груп країн, окремо взятих країн нашої планети за науково обґрунтованими планами, коли одночасно вирішується комплекс питань щодо збереження довкілля, ліквідації експлуатації, бідності та дискримінації як кожної окремо взятої людини, так і цілих народів чи груп населення [5, с. 28].

Формування сталого розвитку як сучасного імператива, є результатом дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців: В.Вернадського, І.Бистрякова, В.Гейця, Г.Дейлі, М.Згуровського, Л.Мельника, Л. Руденка, О. Павлова, О. Попової, М.Хвесика, В.Шевчука, О.Шубравської, інших. Основним предметним полем творчих пошуків цих дослідників стали ключові атрибути і підходи до вимірів, наслідків і перспектив сталого розвитку. Водночас, питання забезпечення сталого розвитку, вирізняється особливостями його вирішення у різних галузях економіки і є дуже актуальними для агропродовольчої сфери. Багатоаспектність поглядів на характеристику і структуру агропродовольчої сфери та забезпечення пріоритетів її збалансованого соціо-еколого-

економічного розвитку потребує продовження наукових досліджень. Метою роботи є обґрунтування концептуальних підходів до забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери.

Поняття «агропродовольча сфера» (АПС) корелює з біологічним терміном «біосфера» і є її важливою складовою, пов'язаною з життєзабезпеченням суспільства. Відмічена сфера має особливу природу, відмінну від інших секторів економіки, адже потребує ведення виробничої діяльності в гармонії з природою. Цей термін поки що не досить поширений у науковому обігу. Частіше вживається термін «агросфера» прийнятно до сільськогосподарського виробництва. Очевидно, «агропродовольча сфера» є більш ємним поняттям, ніж агропромисловий комплекс (АПК) або агропродовольча система. Водночас, ґрунтовні напрацювання у цій галузі мають дослідники [7, 8].

Агропродовольча сфера є складною, багатоконпонентною і багаторівневою системою, і є у світі одним з найбільших споживачів природних ресурсів та основним джерелом забезпечення розвитку суспільства. За визначенням О. І. Павлова, агропродовольча сфера – це не тільки певний сектор економіки, який об'єднує галузі та види економічної діяльності, що включені в єдиний технологічний цикл виробництва і просування на ринок сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, а й природне та соціальне просторове сільсько-міське сполучене утворення [6, с. 7].

Агропродовольча сфера є в усьому світі одним з головних споживачів природних ресурсів і основним джерелом забезпечення розвитку суспільства.

Негативний вплив на довкілля, спричинений сільськогосподарським виробництвом, пов'язаний як із виснаженням природних ресурсів, так і з забрудненням в результаті застосування отрутохімікатів та мінеральних добрив. Так, за останні сорок років у світі, при підвищенні врожайності зернових культур майже у 2,5 рази, використання мінеральних добрив зросло більш, ніж вдвічі, а пестицидів – багаторазово. Розораність сільськогосподарських угідь в середньому по Україні перевищує 80%. Значно розширилися площі засолених, закислених і техногенно забруднених сільськогосподарських угідь, а їх родючість знизилася до критично низького рівня. В цілому, тільки один з кожних десяти гектарів має нормальний екологічний стан. Енерго-, земле- і водоемність українського агропродовольчого виробництва в 3–5 разів вища, ніж у країнах Західної Європи, Північної Америки [9, с. 335].

Основою забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери може стати біоекономіка, що динамічно розвивається. Біоекономіка – це економіка, заснована на використанні біотехнологій, що використовують відновлювану біологічну сировину. Розвиток галузей біоекономіки передбачає підвищення енергоефективності, ефективне використання відходів, розвиток відновлюваної енергетики на основі біомаси, підвищення сталості сільського господарства і агропродовольчої сфери в цілому, виробництво нових продуктів харчування. Одним із прикладів біоекономіки є біоенергетика [10, с. 23]. На міжнародному рівні курс на біоекономіку був взятий Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у середині 2000-х рр., і

передбачається, що біоекономіка буде спроможна генерувати 2,7% світового ВВП до 2030 р [11, с. 2590].

Сьогодні, постійно зростаючу роль науки як особливої складової людської діяльності, яка виступає рушійною силою вдосконалення елементів агропродовольчої сфери. При цьому, провідну роль має відігравати держава, яка має суттєвий вплив на формування національної агропродовольчої сфери. Нині ключовими напрямками наукових досліджень у агропродовольчій сфері у світі визнаються біо- і нанотехнології, генетика, мікробіологія, ресурсозбереження, екологізація та інформатизація агропродовольчого виробництва, його адаптація до ймовірних змін у природних умовах, удосконалення економічних механізмів функціонування виробництва та ринку, створення і впровадження нових форм і методів управління АПС [12, с. 65].

Слід відмітити, що глобальна концепція сталого розвитку агропродовольчої сфери, повинна реалізуватися, в першу чергу, на регіональному рівні, на підтвердження відомого принципу «мислити глобально, а діяти локально». Сталий розвиток передбачає залученість кожного громадянина. Будь-яка ідея перемагає тоді, коли її підтримує населення. Якщо ми хочемо жити довго і щасливо, ми маємо жити за правилами сталого розвитку [13, с. 12]. Сьогодні ідея сталого розвитку відіграє ключову роль у консолідації українського суспільства, визначенні державних пріоритетів і перспектив соціально-економічних перетворень в Україні, в виборі стратегій регіонального розвитку агропродовольчої сфери.

Література

1. Корнійчук Л. Теоретичні основи реалізації концепції стійкого розвитку/Л.Корнійчук//Економіка України.– 2010 –№2.–С.72–83.
2. Наше спільне майбутнє. Доповідь Всесвітньої комісії з питань довкілля та розвитку, 1987 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/ga/pdf/brundtland.pdf>
3. Конференція ООН зі сталого розвитку Rio+20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rio20.net/en/documentos/the-rio20-summit-and-its-follow-up/>
4. Преобразование нашего мира: повестка дня в области устойчивого развития до 2030 года. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/>
5. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку. К.: Інтелсфера. – 2002 – 211 с.
6. Соціо-еколого-економічний розвиток агропродовольчої сфери України в сучасних умовах: проблеми та шляхи їх розв'язання: монографія / авт. кол. О.І. Павлов, К.Б. Козак, Д.Ф. Крисанов [та ін.]; за ред. О. І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2015 – 512 с.
7. Павлов О. І. Агропродовольча сфера України як об'єкт національної безпеки / О. І. Павлов // Економіка АПК. – 2014. – № 2 – С. 97– 103.
8. Стройко Т. В. Методологія дослідження інфраструктури агропродовольчої сфери в контексті сталого розвитку / Т. В. Стройко // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2014. – Т. 19. Вип. 3/1. – С. 54–63.
9. Мельник Л. Г., Шкарупа О. В. Забезпечення сталого розвитку еколого-економічних систем агропродовольчої сфери на основі механізмів самоорганізації // Сталий розвиток та безпека

агропродовольчої сфери України в умовах глобалізаційних викликів: монографія/ Павлов О.І., Хвесик М.А., Юрчишин В.В., ін.; за ред. О.І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2012.–С.335–348.

10. Бобылёв С. Н., Михайлова С. Ю., Кирюшин П. А. Биозкономика: проблемы становления / С. Бобылёв, С. Михайлова, П. Кирюшин // Экономика и управление. – 2014. – № 6. – С. 20–26.

11. McCormick K., Kautto N. (2013). The Bioeconomy in Europe: An Overview. Sustainability, vol.5, pp. 2589–2608.

12. Шубравська О. Біоекономіка: аналіз світового розвитку та передумови для становлення в аграрному секторі економіки України/О.Шубравська//Економіка України-2010–№10–С.63–73.

13. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. Б. Є. Патона. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. – 72 с.